

SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2016

6 10

VÆR NYSGJERRIG

*Lurer du på mye rart? Synes du det er gøy å finne ut av hvordan ting virker?
I speideren er det masse du kan utforske og prøve selv - både inne og ute!*

PREMIEQUIZ

Vinn speiderlego!

NAM-NAM?

Prøv nytt pålegg

FORSK I VEI

Morsomme eksperimenter

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAAASA

TEMA: VÆR NYSGJERRIG

side 6

LEK MED SMAK

side 10

7 TIPS TIL MORSOMME EKSPERIMENTER

side 12

NYSGJERRIGE NORA

side 12

VANN-VITTIG SPENNENDE

side 14

LÆR DEG Å HJELPE

side 18

GØY PÅ LEIR

side 27

BLI MED PÅ LANDSLEIR

side 28

NM I SPEIDING

side 30

FASTE SPALTER

KORTNYTT, side 3

PREMIEQUIZ, side 20

HODEBRY & VITSER, side 22

INFORMASJON, side 31

Mål:
F-1, 9,
10

HVA ER DETTE? Bokstaven og tallet viser hvilket mål i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i Småspeiderloggen og i Speiderbasen.

VÆR NYSGJERRIG!

– I speideren er det mange muligheter til å være nysgjerrig, sier Nora, som du kan lese et intervju med på side 12 og 13. – Å være i naturen gjør jo at man stiller spørsmål ved den, og lur på «Hvordan funker dette egentlig?».

Det er bra å lure på hvordan ting henger sammen og å ville vite hvorfor noe er som det er, for da kan vi forstå mer! Barn er mye bedre enn de fleste voksne til å være nysgjerrige. Den som er nysgjerrig, og som spør eller prøver å finne ut noe på egen hånd, kan ofte lære noe som er morsomt eller nyttig eller begge deler.

Alle ting vi bruker i dag, som sykler, lyspærer, mikrobølgeovn, mobiltelefoner og romskip er funnet opp av noen som sa til seg selv: «Jeg lur på om det går an å ...», eller «Jeg lur på hva som skjer hvis ...». Hvordan vet vi at jorda er rund og at den kretser rundt sola? Det er fordi

noen har vært nysgjerrige, tenkt, spurt og forsket på det.

På de neste sidene får du ideer og forslag til eksperimenter som du kan gjøre alene eller sammen med andre. Men husk at du finner mye, mye mer du kan være nysgjerrig på og undersøke nærmere når du er på tur, for eksempel på speideren!

Fortsett å være nysgjerrig. Hvem vet, kanskje du blir forsker, eller finner opp noe helt fantastisk en dag!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:

St. Olavsgate 25, 0166 Oslo

Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs
plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30

E-post: nsf@speiding.no

www.speiding.no

Miljøfyrtårn®

MILJØMERKET
07 AURSKOG - 241 373

Forbundskontoret til Norges speiderforbund
er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa

Design: Løwehjerte design AS

Trykk: 07 Media

Opplag 6-10: 2 820

Forsideillustrasjon: Løwehjerte design AS

Redaksjonen avsluttet: 26.08.2016

Generalsekretær: Jens Morsø

Speidersjef: May-Britt Roald

Bidragstere: Gro Strømsheim, Bendik
Fjeldstad, Ksenia Sazonova, Birgitte
Heneide, Anne-Lise Borgen.

Redaksjonen:

Alexander Vestrum

Anne Cathrine Hyde

Carl-Frederic Salicath

Christian Sangereid

Christina Eide

Hanna Mastad

Tove Arntzen

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM, HANNA MASTAD OG KIRVIL KAASA

FOTO: KIRVIL KAAS

Ravn Haveland, Randi Blystad og Alva Roland fra 8. Oslo Romsås i en pause under innspillingen.

DANSER I MUSIKKVIDEO MED MADCON

Barn over hele Norge har vært med på å synge og danse til BlimE-låta på NRK Super de siste årene. Hver høst kommer det en ny låt som handler om vennskap, om å inkludere alle barn og gjøre noe for å bli kjent med nye venner. Innspilling av videoen til årets sang ble gjort på Rommen i Oslo i juni. Årets artister er Madcon, de laget videoen sammen med rundt

200 barn fra korps, speideren, dans, fotball og flere andre idretter. Speiderne fra 8. Oslo Romsås speidergruppe syntes det var stas å være med: – Det er kjempegøy! jublet Randi (9), Alva (11) og Ravn (13). For Randi, som liker både turn, dans og teater, var det en drøm som gikk i oppfyllelse. BlimE-sangen kan du se på NRK Super i høst.

– SPEIDERE ER IKKE LAGET AV PAPIR

Speidere fra Singsås KFUK-KFUM-speidere deltok på kretsleir på Herøy i Nordland sammen med ca. 450 andre speidere fra Trøndelag og Nordland og noen utenlandske grupper, skriver Trønderbladet.

– Vi kom hit til Tenna på Herøy lørdag kveld, det var kraftige regnbyger da vi satte opp våre telt, forteller Øystein Digre, som er gruppeleder for singsåsspeiderne.

– Søndag var det også en del regn, men speiderne er ikke laget av papir, så aktivitetene gikk sin gang, det var til og med noen av jentene som badet i regnværet, rapporterer speiderlederen.

FOTO: ØYSTEIN DIGRE

TIPS OSS

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til Speideren, så kanskje det havner i bladet: kirvil.kaasa@speiding.no

HEDMARKINGER BOBLET AV SPEIDERÅND

I sommer var speiderne fra Vang og Romedal i Hedmark krets på leir – og selvsagt også haik. De hadde beregnet at distansen å gå var fire kilometer, skriver Glåmdalen.

– Men da bussjåføren slapp oss av, sa han at det var nærmere ni, så da ble vi litt overrasket, ja, forteller Mathea H. Laugen (13).

Men selv om de innså at det ble mye gåing, boblet speiderånden til overflaten, ifølge lokalavisa.

– Det var overraskende, men det var for sent å droppe ut, forteller Oda Lundsbakken (14).

SPEIDING I HVER MASKE

Hilde Hana Gulliksen er flink med hendene og har to sønner som er med i 1. Skudeneshavn sjøspeidergruppe, Øyvind (13) og Olav (12).

– For en tid tilbake kom den ene av speiderguttene mine til meg og spurte om jeg kunne strikke en speidergenser til ham og broren. Jeg sa at jeg godt kunne gjøre det, men at han måtte lage mønster til meg. Vi kom sammen fram til designet. Den siste genseren ble ferdig i vår, og her er bilder av to fornøyde speidere i nye gensere. Sjøspeiderlogoen er brodert på brystet sammen med navnet på speideren.

FOTO: PRIVAT

FOTO: STEIN ANKARSTRAND

DRØBAK-SPEIDERE PÅ FLÅTETUR I SVERIGE

Speiderne fra Drøbak, Follo krets, fikk utdelt tømmerstokker og måtte bygge sine egne flåter under årets sommerleir på Klaraälven i Värmland i Sverige. På flåtene fikk de plass til mye utstyr. 28

speidere var med på turen, skriver Akershus Amtstidende. – Det er veldig rolige forhold. Vi reiste om lag hundre kilometer ved å drive med strømmen. Vi flyttet oss med et par kilometer i timen, sier leder Stein Ankarstrand.

FOTO: PÅL EGIL TORNHOLM / VARDEN

12-åringene Gaute Rakkestad (f.v.), William Dawson Sævik og Sigurd Evensen gledet seg stort til en ukes seilas med 13 fartøyer fra Langesund til Søgne. På kne bak t.v. Langesund-speidernes gruppeleder Oddbjørn Hermansen. I bakgrunnen «Havbraatt».

PÅ TOKT MED SPEIDERSKUTA HAVBRAATT

Førstereisguttene Gaute, William og Sigurd fra 1. Langesund sjøspeidergruppe trodde til det siste at de i en hel uke måtte sove med sluker og fiskestenger i køya da de gikk om bord for sitt livs første langtukt med Havbraatt, skriver avisa Varden. Men før Havbraatt

seilte ut fra Langesund, fikk de vite at det var plass til fiskeutstyret deres i en ledig køye. – Vi gleder oss skikkelig. Vi skal innom Risør, Arendal og flere andre steder vi ikke husker. Vi skal fiske mye. Vi kaller oss «Team Havlaks!», fortalte de tre spente speiderne.

SPEIDERLEIR I GRUE

1. Grue speidergruppe har denne sommeren arrangert sommerleir for ca. 400 norske, svenske og danske speidere. Dette er et samarbeid som kalles SpOvAlGre, noe som står for «speiding over alle grenser». Speiderne var gjennom mange norske aktiviteter og roverne fikk til og med laget egen flåte som de bodde på under den 10 dager lange leiren.

ØYSTEIN STARTER SPEIDERGRUPPE I VÅGÅ

Øystein Bakke startet med tanken om å lage ei friluftsguppe for unge i Vågå i Oppland. Men han har endret planer og blåser i stedet liv i den lokale speidergruppa. Grunnen er at gruppa har «penger på bok» og en del utstyr. Målet er å starte opp gruppa fra høsten, skriver Fjukan.

– Mye av det jeg har lært, har vært gjennom speideren. Jeg var aktiv i speideren i ti år og har bare gode minner derfra, sier Øystein.

TUSEN SPEIDERE PÅ LEIR I SETESDAL

Når fem korps i NSF samles, blir det mange speidere på ett sted. Det skjedde i sommer på Evjemoen i Setesdal, og leiren hadde rundt tusen deltakere. Der var det aktiviteter som energikamp, matlagning i kokegrop og orienteringsløp, skriver avisa Setesdølen.

MYE GØY PÅ FREI

Romsdal og Nordmøre arrangerte i juli kretsleir for 80 speidere og ledere på øya Frei utenfor Kristiansund. Sjø og fjære var ramme for mange av aktivitetene. Speiderne lagde sitt eget fiskeutstyr – og fikk fisk! Mye annet moro sto også på programmet, som

den populære «strikkspringingen»! Det var egen roverleir på Frei, med imponerende byggverk. Speiderne var også på haik i løpet av uka, og en av dagene fikk besøkende se hva speiding er, da leiren inviterte til Åpen dag.

VÆR NYSGJERRIG

TEKST: CHRISTINA EIDE/ALEXANDER VESTRUM/GRO STRØMSHEIM • FOTO: NHM, CHRISTIAN SANGREID, JØRN HURUM, KRZYSZTOF HRYNIEWICZ OG ALEXANDER VESTRUM

FORSK \ VEI!

Synes du det er gøy og spennende å finne ut hvordan ting virker? Liker du eksperimenter? Her er noen tips til deg som har lyst til å forske, og som kanskje vil jobbe som forsker når du blir voksen!

Kan vi flytte isbjørnene til Sydpolen hvis Nordpolen smelter?

Hvordan merker et lite frø langt nede i jorda hvilken vei det skal vokse?

HANS ARNE NAKREM,

fossilforsker ved Naturhistorisk museum / Universitetet i Oslo:

- › Bruk fantasien! Når du ikke synes du kommer noen vei, er det fantasien som kan hjelpe deg videre.
- › Du må gå mange år på skole. Hvilke fag som er viktige, kommer an på hva du skal forske på. Men det er alltid bra å være flink i norsk og engelsk.

NORA HEYERDAHL,

forskerjournalist og speider (17 år):

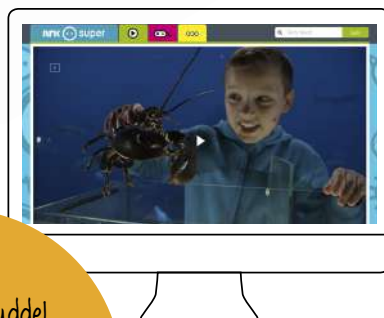
- › Forskere er helt vanlige mennesker, som har tatt mye utdanning. Man kan forske på alt, så det viktigste er å velge noe som du synes er spennende og lære mer om det.
- › Etter hvert begynner du å stille mange spørsmål ved det som andre allerede har forsket på og funnet ut. Da kan du begynne å finne ut av de tingene selv.
- › For å bli forsker må du egentlig bare være veldig nysgjerrig og stille mange spørsmål, men også lære deg veldig mye som andre har funnet ut av før.

LENE LIEBE DELSETT,

fossilforsker ved Naturhistorisk museum / Universitetet i Oslo:

- › Ikke tro på alt de voksne sier, finn ut av ting selv.
- › Les mye og oppdag verden. Det finnes mye bare i din egen hage og nabolag. Skriv ned det du finner ut.
- › Besøk museer og spør forskere som forsker på det du lurer på.
- › Ikke gi opp, selv om noen sier det er vanskelig eller umulig!

Hvorfor er tiss gult?

Bjeffer en puddel i Frankrike annerledes enn en puddel i Norge?

SE MER!

Her kan du finne tips til morsomme eksperimenter og spennende lesestoff.

- › www.nysgjerriger.no
- › tv.nrksuper.no/serie/newton
- › tv.nrksuper.no/serie/tords-garasje
- › forskerfabrikken.no/eksperimenter/
- › Gå på YouTube og søk på Andreas Wahl.
- › Gå på biblioteket og lån bøker om naturfag, forskning og eksperimenter.

Speider-sport.no

Nettbutikken Speider-sport AS eies av Norges speiderforbund og alt overskudd går til mer speiding i Norge. I 2015 genererte vi 1,3 millioner kroner til Norges speiderforbund!

Vi har gratis frakt over kr 1000 og er kjent for god service og svært rask levering.

**GRATIS
FRAKT**

3599,- Veil. 4299,-

Tentsile Flite er et superlett tretelt med unik konstruksjon som enkelt spennes opp i trærne. Teltet har inngang gjennom myggnett på begge sider og leveres med løs regnduk i valgfri farge. Perfekt turtelt for to personer!

GRATIS
FRAKT

BILLIG

2400,-

Veil. 3149,-

«Speiderpakka» er et sett med Speiderposen i grønn 180 cm, Speidersekken i blå 50 liter og Bamse skumunderlag til en svært god pris. **Perfekt startpakke for nye speidere!**

GRATIS
FRAKT

1549,- Veil. 1900,-

«Speiderposen» **Mammut Ajungilak Kompakt MTI 3-season** er en sovepose laget for mye bruk. Myk og deilig kvalitetspose med god utforming. Komforttemperatur ned til -4 grader. Perfekt for speidere!

649,-

«Speidersekken» **Asivik Hiker II 50 L** er en super juniorsekk til ferske og erfarne speidere. Enkel tilgang og god oversikt med svært gode løsninger og mange detaljer. Justerbar ryggglengde som passer 8-12 år.

349,- Veil. 600,-

Mammut Bamse Extreme er et tykt skumunderlag som tåler tøff bruk hele året. Meget solid, trekker ikke vann og har lang levetid. God friksjon mot sovepose hindrer at du sklir av underlaget i løpet av natten...

AKTIVITETSTIPS

TEKST: GRØ STRØMSHEIM • FOTO: MAJA BRENNE OG KIRVIL KAASA

LEK MED SMAK

Har du prøvd å blande flere typer pålegg på brødskiva? Egg og kaviar er ganske vanlig, ost og skinke også, men prøv noe uvanlig. Du kan bli overrasket over hva du synes smaker godt!

FORSLAG TIL PÅLEGG:

- › Makrell i tomat + brunost
- › Banan + persille
- › Syltetøy + skinke
- › Sjokoladepålegg + agurk
- › Brunost + bacon

- › Leverpostei + ananas
- › Banan + majones
- › Sjokoladepålegg + bacon
- › Skinkeost + brunost

Krydder kan også være godt på

brødskiva, for eksempel blåbærsyltetøy med kanel.

Prøv gjerne å sette sammen andre pålegg, og send oss et tips og et bilde hvis du finner på noe godt!

Makrell i tomat + brunost

Leverpostei + ananas

Sjokoladepålegg + agurk

Banan + persille

SMAKER SOM PASSER SAMMEN

Det er mange kokker og andre som er interessert i mat som forsøker på smaker som passer sammen. De foreslår for eksempel

› kaffe og hvitløk

- › laks og lakris
- › sopp og blåbær
- › hvit sjokolade og kaviar

Kanskje noe du kan servere til familien?

God appetitt!

AKTIVITETSTIPS

TEKST OG FOTO: GRO STRØMSHEIM

7

Disse eksperimentene kan du gjøre selv med ting du har hjemme.

TIPS TIL MORSOMME EKSPERIMENTER

Pass på!
I noen av forsøkene skal du bruke stearinlys. Vær forsiktig, og gjør flammeeksperimentene bare sammen med en voksen. Husk å ha vann i nærheten!

BRENN EN BALLONG

Du trenger to ballonger, et telys og fyrstikker.

SLIK GJØR DU DET

1. Fyll én ballong med vann. Knyt igjen. Blås opp en annen ballong, knyt igjen denne også.
2. Tenn et telys. Hold først den

ballongen som er fylt med luft over telyset. Den sprekker raskt!

3. Hold så den ballongen som er fylt med vann over telyset. Den sprekker ikke. Prøv hvor lenge den holder og om du klarer å lage svimerker på den.

ER VANNET KALDT ELLER VARMT?

Det er klart jeg kjenner om vannet er varmt eller kaldt, tenker du kanskje. Men i dette eksperimentet får du se at kroppen ikke alltid kjenner forskjellen.

Du trenger tre bøtter og vann med forskjellig temperatur.

SLIK GJØR DU DET

1. Fyll tre bøtter med vann – skikkelig kaldt vann i den ene, lunket vann i den andre og varmt vann i den tredje, men ikke så varmt at du brenner deg!

2. Få én venn til å holde hånden sin i kaldt vann og den andre til å holde hånden sin i det varme vannet. Tell til 50.
3. Så skal begge flytte hånda over til bøtta med det lunkne vannet. Hva kjenner de? Er dette vannet varmt eller kaldt?
4. Prøv selv også, med én hånd i hver av bøttene med kaldt og varmt vann, tell til 50, og putt begge hender i bøtta med lunkent vann. Hva kjenner du?

K-3, K-6,
K-11, V-2

FÅ ROSINER TIL Å «DANSE»

Du trenger noen rosiner, et høyt glass, vann med kullsyre.

1. Legg noen få rosiner i bunnen av et høyt glass. Du kan også bruke rips eller druer.
2. Hell mineralvann med kullsyre i glasset til det er nesten fullt. Følg med på rosineene. Hva skjer?

SMAK PÅ MAT UTEN Å SE OG LUKTE

Synes du det er stor forskjell i smaken på eple og potet? Få med deg noen venner til en smakstest der de ikke kan se eller lukte – og de skal få oppdage hvor vanskelig det er å kjenne forskjell.

Du trenger en rå potet, et eple, gjerne et som er grønt og litt hardt, som en potet, en liten kniv, potetskreller og skjærefjøl. Du trenger også et skjerf, for eksempel et speiderskerf, til å binde for øynene.

SLIK GJØR DU DET

1. Skrell poteten og eplet.
2. Del opp eplet og poteten i like store biter.
3. Knytt bind for øynene på vennene dine.
4. Få vennen din til å holde seg for nesa mens hun smaker på først en bit eple, så en bit potet – eller omvendt. Klarer hun å gjette riktig?
5. Prøv selv også!

ILDSPRUTENDE APPELSIN

Du trenger appelsinskall i litt store biter, et stearinlys og fyrstikker.

SLIK GJØR DU DET

1. Tenn et stearinlys.
2. Klem appelsinskallet slik at det spruter «saft» fra den oransje siden av skallet og inn i flammen. Du må klemme skallet ganske hardt. Saftspruten vil gnistre eller brenne i lufta.

TRIKS:

BALLONGEN SOM IKKE SPREKKER

Hvis du stikker hull på en ballong, så sprekker den – eller gjør den alltid det? Prøv selv, og du kan overraske venner og familie med dette trikset.

Du trenger en ballong (eller flere!), litt gjennomsiktig teip og en knappenål.

SLIK GJØR DU DET

1. Blås opp ballongen.
2. Sett en bit teip på ballongen.
3. Stikk en knappenål inn i ballongen gjennom teipen. Ballongen sprekker ikke!

(Du kan også blåse en ballong nesten opp, slik at det er en del av ballongen som fortsatt er slapp. Ytterst i denne litt tykkere, slappe delen av ballongen kan du kanskje klare å stikke en nål gjennom, uten at ballongen sprekker!)

TELYS SOM BRENNER UNDER VANN

Du trenger en gjennomsiktig glassbolle, et høyt drikkeglass, et telys og fyrstikker.

SLIK GJØR DU DET

1. Fyll bollen nokså full med vann, men ikke helt!
2. Plasser et telys i bollen, slik at det flyter på vannet.
3. Tenn lyset.
4. Hold glasset loddrett opp-ned over telyset, og senk det ned i bollen.

HVORFOR SKJER DET?

Tenk selv først, og sjekk forklaringene på side 27

AKTIVITETSTIPS

TEKST OG FOTO: HANNA MASTAD • KILDE: WWW.GROWINGAJEWELLEDROSE.COM

K-3

VANN-VITTIG SPENNENDE

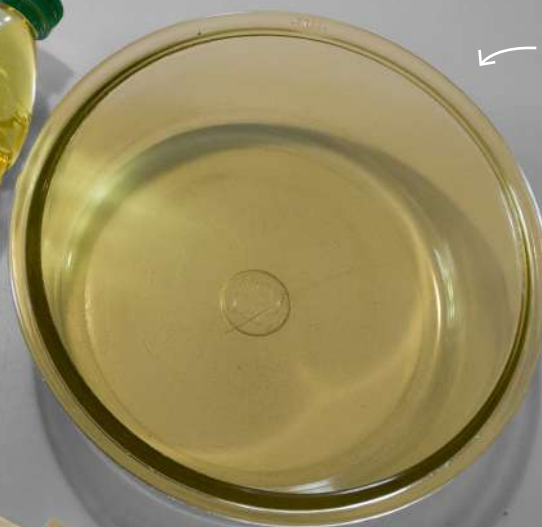
Du kan blande saft og vann, eller melk og vann (men det er ikke like godt!). Hva skjer hvis du prøver å blande olje og vann? Her er et morsomt eksperiment du kan gjøre hjemme!

DETTE TRENGER DU:

Olje (for eksempel rapsolje eller babyolje)

En blank beholder (for eksempel en glassbolle eller stekeform)

Konditorfarge

- Vann
- Isbitform
- Papir
- Blyant

STEG 1:

Bland litt vann med valgfri konditorfarge i en kopp, mugge eller liten bolle. Hell det fargede vannet oppi en isbitform, sett den i fryseren, og vent noen timer til dette har fryst til is.

STEG 2:

Hell litt olje oppi en blank beholder, og putt et par isbiter oppi. Du kan gjerne velge isbiter med forskjellige farger for å se resultatet av det.

STEG 3:

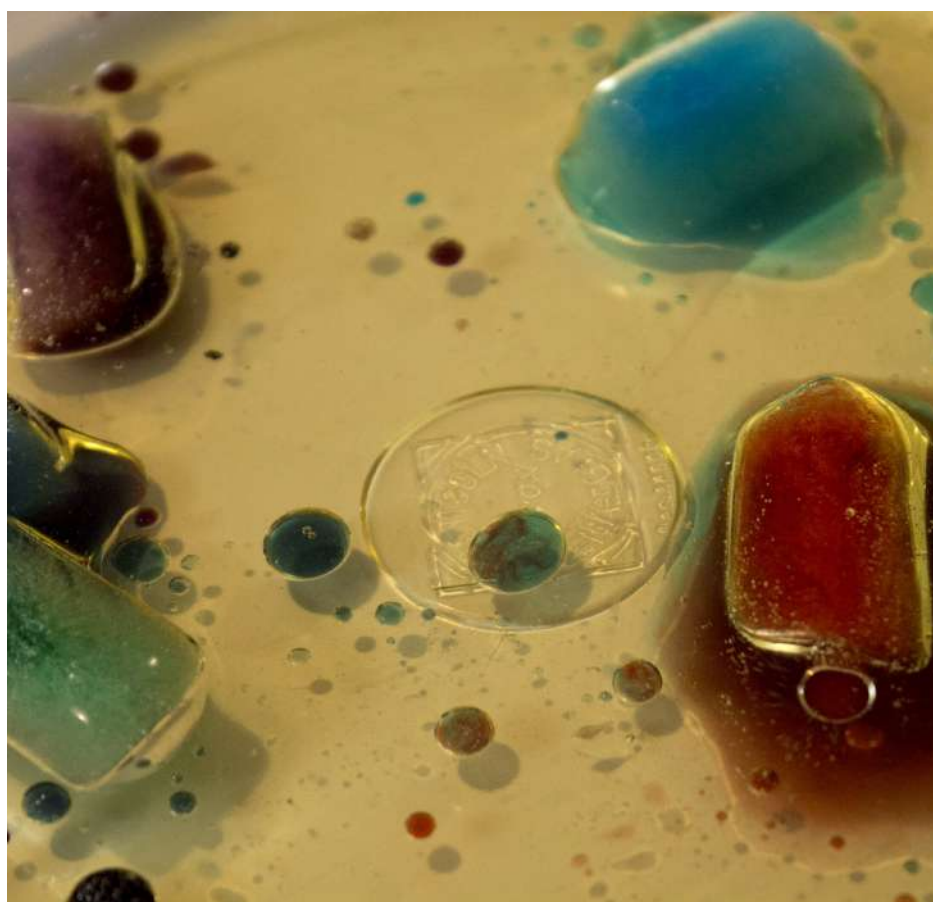
Se hvordan vannet fra isbitene og oljen reagerer på hverandre når isbitene smelter. Tenk gjennom hvorfor du tror det er sånn, og skriv det ned på et ark.

Tips

- Ta masse bilder av forsøket ditt.
- Skriv ned hvordan forsøket endte, og før det gjerne inn i en loggbok for forskjellige forsøk. Du kan også lime inn bilder eller tegne!
- Prøv med forskjellige farger på isbitene for et spennende fargespekter i oljen.
- Dytt isbitene frem og tilbake i forskjellig fart for å se om det blir noe forskjell i resultatet.
- Ha det gøy!

Husk å rydde etter deg, så du får lov til å gjøre flere eksperimenter!

STEG 4:

Se en kort forklaring nederst på denne siden. Søk gjerne opp på nettet, eller les mer i bøker om hvorfor oljen og vannet reagerer sånn på hverandre.

STEG 5:

Vis frem resultatet til venner og familie, og gjør gjerne forsøket om igjen. Spør dem om hva de tror er forklaringen!

HVORFOR DET?

Vann og olje er to væsker med veldig forskjellige egenskaper. De frastøter hverandre, og derfor kan de ikke blandes. Olje er lettere enn vann, og derfor flyter oljen oppå vannet.

BLI KJENT MED

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

NYSGJERRIGE NORA

ET BRØNNEPIL
KATTATEATERET 2016

DETTE ER NORA

Navn: Nora Heyerdahl
Alder: 17 år
Speiderbakgrunn: Rover, troppsassistent og tidligere flokkassistent i Tåsen speidergruppe – Oslospeiderne.
Aktuell: Ungdomsreporter for Forskning.no.

«Jeg prøver å gjøre spørsmålene så dumme som mulig. Da får jeg svar som alle kan forstå.»

Nora er 17 år, speider og journalist. Når hun snakker med forskere, later hun som om hun ikke kan noe som helst. Da får hun gode svar.

Nora Heyerdahl begynte å jobbe for nettstedet forskning.no da hun var 13 år. Hun har laget saker om alt fra unge og sommerjobb til hvorfor det er greit for jenter å gå med gutteklær – og ikke omvendt.

Når Nora intervjuer voksne forskere, har hun tenkt godt gjennom hva hun skal spørre om.

– Først og fremst tenker jeg på hva jeg selv lurar på.

Hun prøver å stille spørsmål på en ny og annerledes måte, så enkelt og barnslig som mulig.

– Ofte føler jeg at den jeg intervjuer, tror at jeg er kjempedum. Men jeg prøver å spørre på en måte som gjør at jeg får grundige svar, sånn «inn med teskje»-svar.

Nora har alltid vært nysgjerrig.

– Jeg har tatt med meg nysgjerrigheten som alle barn har. Når man kan være både barn og journalist samtidig, da kan man få til mye bra!

KULT Å BLI SPEIDER

Nora har vært speider siden hun gikk i 4. klasse.

– Det er et veldig kult valg jeg har tatt, det å være speider. I speideren er det mange muligheter til å være nysgjerrig. Å være i naturen gjør jo at man stiller spørsmål ved den, og lurar på «Hvordan fungerer dette egentlig?».

Først var Nora i patruljen Gjøk, som hun beskriver som «den kuleste

patruljen i Oslo». Deretter ble det Spekkhogger, som blant annet klarte å komme til NM i speiding. Det kanskje aller beste speiderminnet har hun fra landsleiren i Stavanger i 2013. Da klatret hun opp i det kjempehøye tårnet som speiderne hadde bygget og så utover alle speiderne som var samlet.

– Det var veldig kult. Da hadde jeg det maks bra!

Nå gleder hun seg til landsleir i Bodø i 2017, og har lyst til å reise dit med tog.

VET IKKE HVA HUN VIL BLI ENNÅ

Nora er ikke sikker på om hun vil bli journalist. Eller forsker, for den saks skyld.

– Jeg har ikke peiling. Jeg må finne den måten som fungerer for meg for å gjøre verden til et litt kulere sted. Siden jeg var liten, har jeg vært opptatt av klima og natur. Det henger også sammen med det speideren handler om, det med å ta vare på naturen.

BLI EKSPERT

TEKST: GRØ STRØMSHEIM
FOTO: CF SALICATH OG IVER GJENDEM

LÆR DEG Å HJELPE

Hvis du vet litt om førstehjelp og har enkelt førstehjelps-utstyr, kan du hjelpe deg selv og andre når det trengs!

Å dra på tur er vel det beste ved å være speider! Det er veldig sjelden at speidere skader seg alvorlig, men noen småskader kan det bli. Da er det viktig å vite hva du skal gjøre!

For å ta «Jeg er beredt»-merket er det forskjellige ting du skal kunne. Noe av det er førstehjelp.

BEVERE

Du som er bever skal kunne rense et sår og sette på plaster.

SMÅSPEIDERE

Du som er småspeider skal kunne:

- › Stanse en blødning.
- › Behandle småskader, gnagsår, milde brannskader og milde frostskader.
- › Fjerne flis.

HUSK!

Når du skal hjelpe noen med en skade, prøv å være rolig. Da er det lettere å huske hva du skal gjøre. Spesielt hvis du har øvd litt på førstehjelp på speidermøtene. Hvis du tror at det er en alvorlig skade, er det veldig viktig å få tak i noen som kan hjelpe.

Lær mer om førstehjelp i Speiderboka.

DETTE BØR DU HA I SEKKEN

Du kan sette sammen din egen førstehjelpspakke eller kjøpe en ferdig fra f.eks Speider-sport.

Det kan være
vanskelig å huske
hvilket nummer som går
til politi, brannvesen og
ambulansse. Denne sangen kan
hjelpe deg til å huske
det.

BÆ-BU BÆ-BU SANGEN

Melodi: "Når Dine Ører Henger Ned"
Tekst ved: Nina Maaø-Ruden og Anne-Lise Borgen
Illustrasjon: Anne-Lise Borgen

110

En brann er ikke tull
Du må ringe **1-1-0**
Liten glo blir fort til flamme
Du må ringe med det samme
Så før brannen står for full,
og du mister gods og gull
Må du ringe **1-1-0**

112

Har du fått en tyv på do
Må du ringe **1-1-2**
Er noen veldig slem mot deg
Må du ringe i en fei
Er det noen der mon tro
som prøver stjele no
Må du ringe **1-1-2**

113

Har du veldig vondt et sted
Må du ringe **1-1-3**
Hvis et liv kan gå tapt
Må du ringe veldig kjapt
Har du falt ned fra et tre
Slått et hull i ditt kne
Må du ringe **1-1-3**

En brann er ikke tull,
du må ringe 1-1-0

Har du fått en tyv på do
Må du ringe 1-1-2

Har du veldig vondt et sted
Må du ringe 1-1-3
Det er lett å huske det!

PREMIEQUIZ

TEKST: GRO STRØMSHEIM

Einar M. Nordhagen fra Furnes speidergruppe vant en fin hodelykt i premiekonkurransen i Speideren nr. 2/2016. Neste gang kan det være du som er heldig og får en flott premie! Svarfrist: 10. oktober.

Hva slags mat mener mange kokker at passer godt sammen?

- ☐ Spagetti og blåbær
- ☐ Appelsin og kaviar
- ☐ Lakris og laks

Hva slags førstehjelp skal beverspeidere kunne?

- ☐ Rense et sår og sette på plaster.
- ☐ Behandle en brannskade.
- ☐ Fjerne flis fra fingeren.

Hvor skal det være speiderlandsleir neste sommer?

- ☐ I Kristiansand
- ☐ I Bergen
- ☐ I Bodø

Hva heter patruljen som vant NM i speiding?

- ☐ Katt
- ☐ Ulv
- ☐ Gaupe

Hvem har laget årets BlimE-sang på NRK Super?

- ☐ Marcus og Martinus
- ☐ Madcon
- ☐ Freddy Kalas

Hva er Noras beste speiderminne?

- ☐ Å være med i patruljen Gjøk.
- ☐ Da hun sto i toppen av tårnet på landsleiren i Stavanger.
- ☐ Da hun var med på NM i speiding.

Hva gjorde speiderne fra 1. Tanum på sommerleiren?

- ☐ De lekte sjørøvere
- ☐ De hadde hinderløype
- ☐ De bygde en kano

Vinn speiderlego
og beverbamse!

MÅL:
K-3

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Telefonnummer:

E-post:

**KLIPP UT, ELLER
KOPIER SIDEN, OG
SEND DEN TIL**

Norges speiderforbund,
Postboks 6910 St.
Olavs plass, 0130 Oslo.
Merk konvolutten med
«Speideren»

Speiderlandsleir i Bodø 2017

Velkommen til Nord!

Velkommen til tidenes lengste speiderlandsleir med 14 dager på én uke! Nord blir verdens nordliste landsleir og arrangeres 1.–8. juli 2017 i Bodø.

Bodø ligger nord for polarsirkelen, der hvor sommarsola aldri går ned. Det blir en intens, døgnåpen leir med lys døgnet rundt, korte avstander, leirbålskos og heftige opplevelser i helt vill natur!

LES MER på www.nord2017.no

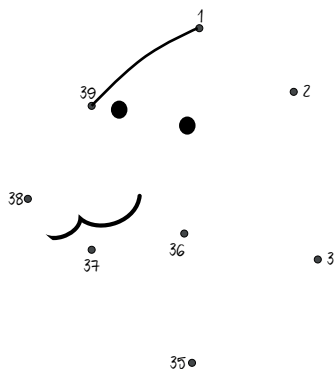
KLARER DU Å FINNE LØSNINGSORDET?

[illegible]

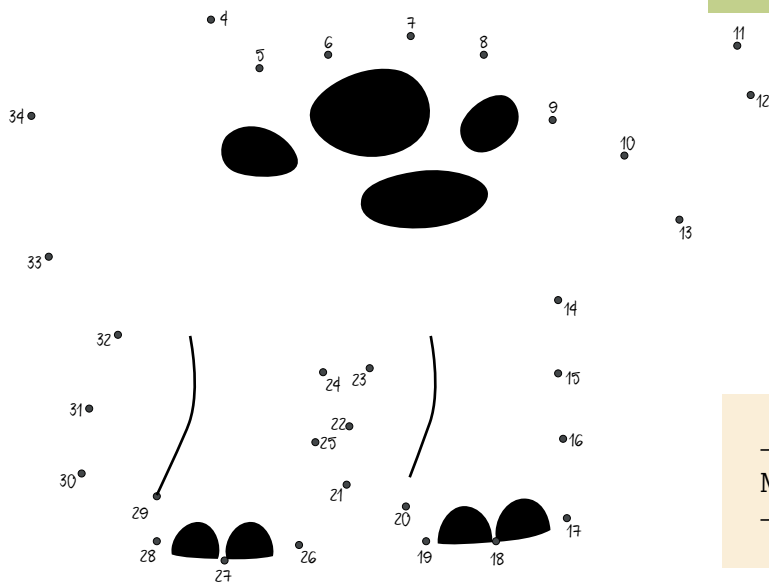
FINN FEM FEIL

PRIKK TIL PRIKK

Tegn en strek fra prikk til 1 til 39 så får du frem ett dyr mange forsker på.

Hva slags bøtter går det ikke an å helle noe i? Skravlebøtter!

To potetgull gikk over en bro. Det ene potetgullet sa: – Skal vi hoppe ned? Det andre svarte: – Er du gal? – Nei, jeg er sprø.

- Kan du tegne en rett strek med linjal?
- Ja, selvfølgelig!
- Ikke dårlig. Jeg må ha blyant, jeg!

- Hvorfor er det så bråkete i fjøset?
- Alle kuene har horn!

- Hva er gult og svart, flyr og sier MUSMUSMUS?
- En humle som flyr baklengs.

TEGNESERIE

Speider-sport.no

Nettbutikken Speider-sport AS eies av Norges speiderforbund og alt overskudd går til mer speiding i Norge. I 2015 genererte vi 1,3 millioner kroner til Norges speiderforbund!

Vi har gratis frakt over kr 1000 og er kjent for god service og svært rask levering.

**GRATIS
FRAKT**

1199,-

Settet med Solo Stove Lite og Pot 900 er et komplett, miljøvennlig turkjøkken med ekstremt effektiv forbrenning. Brenneren passer i kjelen under transport og fyres på biomasse som småkvist og kongler. Koker 9 dl på mellom åtte og ti minutter!

GRATIS
FRAKT

NY

1049,- Veil. 1199,-

Mammut Nova Mid GTX Kids er en glimrende tur- og fjellsko for barn og ungdom. Ordentlig EVA-mellomsåle gjør skoen superlett, med passe myk flex og god demping. Solid yttersåle med to gummiemykheter. Gore-Tex gjør at den er vanntett og puster godt. En skikkelig supersko!

SOMMERLEIR

TEKST: RØYSKATTPATROLJEN • FOTO: RANDABERG SPEIDERGRUPPE

HØYT OG LAVT, SOL OG SNØ

Randaberg speidergruppe har vært på leir i Sogndal i sommer, og her beskriver Karen (15), Mona (15) og Oscar (16) fra patruljen Røyskatt hvordan de har hatt det.

Randaberg speidergruppe på sommerleir. Fra venstre: Karen Løge, Mona Jøssang, Oscar Alm Harestad, Signe Jæger Innvær, Vebjørn Dalane Hennig og Tallak Lindseth von der Lippe har vært på fjelltur og gått på bre.

Vi i Randaberg speidergruppe har vært på leir i Sogndal sammen med Madlaspeiderne, og i løpet av den uka gjort mye forskjellig. Vi har bygget leir, gått topptur til Togga (1 205 moh.), til Anestølen og til toppen av Fanaråken. For å komme oss til Fanaråken måtte vi blant annet

gå i taulag over Fanaråkbreen. Vi overnattet på Fanaråkhytta, som ligger 2 068 moh., og er Norges høyest beliggende turisthytte med mulighet for overnatting. Vi i Røyskatt er enige om at turen til Fanaråken var det kjekkeste på leiren.

De fleste av kveldene har vi

hatt leirbål med sang, leker og underholdning. Gjennom hele uka har det også vært mulighet for bading, kano- og kajakkpadling, spikking og lek. Patruljene har laget middagene selv. Været har vært veldig varierende, vi har hatt både sol og regn, og på Fanaråken snødde det!

GØY PÅ LEIR!

Om sommeren er veldig mange speidere på leir. Det er noe av det morsomste som finnes!

TEKST: KIRVIL KAASA/1. TANUM SPEIDERGRUPPE
FOTO: MIRZA DISDAREVIC

Noen speidere er ved sjøen og andre er på fjellet. Noen reiser til og med til et annet land på leir! Mange sover i telt, noen sover på en flåte eller i en båt. Alle får være med på mye morsomt.

1. Tanum speidergruppe har vært på leir på Tredalen, som er Norges speiderforbunds eget leirsted på Hvaler i Østfold. De bygde flåter, hadde hinderløype, zombie-lek og kanovelt i sjøen. En dag var de i Gamlebyen i Fredrikstad. Der fikk de bade i basseng og hadde rebusløp i byen. Siden de bodde like ved sjøen, kunne de ta morgenbad hver dag.

Speiderne ville helst være en uke til på leiren, fordi de hadde det så fint. Nå gleder de seg til landsleir i Bodø neste år. Dit kommer det mange tusen speidere! Kanskje du er en av dem?

1. Tanum speidergruppe hadde sommerleir på Norges speiderforbund sitt leirsted på Tredalen.

HVORFOR DET?

Her er forklaringene på eksperimentene på side 12 og 13.

TELYS SOM BRENNER UNDER VANN:

Luft trenger plass. Lufta i glasset vil dytte vannet nedover for selv å ta denne plassen inne i glasset.

ER VANNET KALDT ELLER VARMT?

Nervecellene som vi har i huden kjenner forandringer i temperatur, altså om noe blir kaldere eller varmere. De kan ikke kjenne selve temperaturen. Det lunkne vannet vil føles varmt for den som har hatt hånden i iskaldt vann, fordi det er varmere enn det kalde vannet. Men det lunkne vannet vil kjennes kaldt for den som har hatt hånden i varmt vann, fordi det er kaldere enn det varme vannet.

SMAK PÅ MAT:

Vi bruker både lukte- og smakssansen når vi smaker på noe. Når vi stenger for den ene sansen (lukt), blir det vanskeligere for hjernen å oppfatte forskjellen mellom eple og rå potet. Det er derfor maten ofte smaker mindre hvis du er forkjølet og tett i nesa.

ROSINER SOM DANSER:

Rosinene vil etter en liten stund flyte opp, og så synke ned igjen. De beveger seg i glasset på denne måten fordi de «haiker» med boblene av gass som stiger oppover. Kullsyreboblene er lettere enn vannet. Når mange nok bobler har festet seg til en rosin, får den

akkurat nok «hjelp» til å stige oppover.

Straks den kommer til overflaten, slipper boblene taket i rosinen og blander seg med lufta i rommet. Rosinen har ikke lenger flytehjelp, og synker til bunns. Der vil nye bobler feste seg til den, slik at rosinen får en ny tur oppover.

BALLONG SOM BRENNER:

Vannet ligger helt inntil gummien i ballongen og tar lang tid å varme opp. Derfor beskytter vannet ballongen fra flammen, det blir ikke varmt nok til at ballongen sprekker eller tar fyr.

BALLONG SOM IKKE SPREKKER:

Teipen sitter tett inntil nåla, holder ballonghinnen sammen og hindrer den i å sprekke.

Når ballongen ikke er blåst opp, vil gummien klistre seg så tett inntil nåla at lufta ikke slipper ut av ballongen.

APPELSINSAFT SOM BRENNER:

Væsken som spruter ut av appelsin-skallet heter limonen og er en type olje. Når du lager en sprut ut av appelsinskallet, kommer oljen i kontakt med varmen fra lyset og mye luft (oksygen) – dette gjør at den brenner godt.

Finn fem feil

LØSNINGER PÅ KRYSSORD OG FINN FEM FEIL

Kryssord:
KLØ
RASENDE
EPL
SPARKESYKKEL
SEKK
ESL
KASTE
EKORN
TELPLUGG
GRØNN

NORD 2017

TEKST: KIRVIL KAASA • FOTO: LEIF EGIL HEGDAL

JIPPI!

NESTE SOMMER ER DET LANDSLEIR!

Hvis du fyller 10 år før 1. juli neste år, kan du kanskje være med på speiderlandsleir i Bodø. Det blir kjempegøy! Vet du forresten hva en landsleir er?

Prøv å se for deg et kjempestort jorde på en fin sommerdag. Det er større enn mange fotballbaner til sammen, og det er dekket av grønt gress. Her og der står det kanskje noen trær. Så kommer speiderne. De har store sekker på ryggen og bærer på tunge kasser. De gleder seg! Speiderne er fra hele Norge, og noen kommer fra andre land. Noen av dem har reist kort, andre har vært på reise i flere dager før de kommer fram! Nå setter de opp teltene sine. De bygger bord av stokker og bygger også andre ting de trenger for å bo en uke på speiderleir.

EN STOR TELTBY

Når det er blitt kveld, har mange tusen speiderne satt opp teltene sine. Mellom teltene går det smale veier, og overalt er det speidere som bygger, leker, lager mat over bål, spiser eller gjør noe helt annet. Det likner litt

på en by, bare at det ikke er noen hus. Til og med butikkene, kioskene og sykestua er telt! Så samles alle speiderne og lederne foran en stor scene til åpning av leiruka. Det er klart for speiderlandsleir!

Norges speiderforbund har landsleir for speiderne sine en gang hvert fjerde år. I 2013 var det landsleir i Stavanger, neste sommer skal leiren være i Bodø, fra 1. til 8. juli. Leiren heter Nord.

MORSOMME DAGER PÅ LANDSLEIR

De som skal på leir, reiser og bor sammen med andre speidere og ledere fra speidergruppa si, altså med noen de kjenner fra før.

Det er masse gøy som skjer på leir. Både på dagene og på kveldene er det mange forskjellige aktiviteter som

speiderne kan velge blant. Speiderne deltar på de fleste aktivitetene i patruljer, det vil si små grupper på ca. 4–8 speidere mellom 10 og 16 år som kjenner hverandre fra før.

Speiderne skal også få dra på haik mens de er på leir. Det kan du lese om på neste side. Det blir også et åpningsshow og et avslutningsshow, og en markedsdag med mye moro.

HELT LYST OM DAGEN OG OM NATTA

I Bodø er det midnattssol om sommeren. Derfor er det lyst hele døgnet når det er landsleir! Noen ganger går det også an å være med på en leiraktivitet midt på natta! Høres det gøy ut? Det blir det – gled deg til landsleir!

Spør speiderlederen din om deltakelse på Nord neste sommer, påmeldingen skjer i januar 2017.

Spente speidere som gleder seg til en uke på landsleir. Først må de finne teltplassen sin!

NORD 2017

TEKST: KIRVIL KAASA FOTO: ALEXANDER VESTRUM

PÅ TUR MED PATRULJEN

Hvis du skal på landsleir med speidertroppen neste sommer, får du kanskje være med de litt større speiderne på haik. Lurer du på hva en haik er, kan du finne ut litt om det her.

Landsleiren i Bodø neste sommer varer en hel uke, og én av dagene skal speiderne ut på overnattingstur uten voksne ledere!

Landsleirhaiken er en tur bare for patruljen, det vil si at mellom fire og åtte speidere som kjenner hverandre fra før, drar på tur sammen. Neste dag kommer de tilbake til leiren. Speiderne er mellom 10 og 16 år, og en av de eldste er patruljefører, eller peff, som vi

kaller det. Peffen og en assistent leder patruljen på turen. De passer på at alle har det bra og at alle får være med å bestemme på turen.

PÅ TUR UTEN VOKSNE

Ingen voksne får delta på haiken. I cirka ett døgn bestemmer speiderne selv når de vil gå, når de vil ta pauser og hva de vil gjøre på turen. Haiken er ikke en konkurranse om å komme fortest fram, men handler om natur, kos og fine opplevelser sammen med gode venner!

På landsleiren kan speiderne gå en tur de har planlagt selv, eller de kan velge blant ulike turer, eller haikeruter. Noen er korte og noen er lengre.

MIDNATTSSOL OG SPØKELSESHISTORIER

I Bodø er det lyst hele døgnet på den tiden det er landsleir, men speiderne må jo likevel sove når de er på haik. Da finner de seg et fint sted. De har

FILM OM HAIK

Norges speiderforbund har laget seks korte filmer som handler om friluftsliv på patruljeturer. De heter «Enkelt friluftsliv», og du finner dem på YouTube. Der kan du se en patrulje på haik.

ikke med seg telt, men hvis det regner, setter de opp en haikeduk, som er en slags presenning de kan bruke som tak. De har med seg mat og sikkert godteri også. Så blir det kanskje noen spøkelseshistorier i soveposen. Men det er jo lyst, så det blir ikke så skummelt.

Dagen etter spiser speiderne frokost, pakker sammen og går videre dit de skal bli hentet for å bli kjørt tilbake med buss til leiren.

GALLERI

TEKST: KIRVIL KAASA | FOTO: LARS T. RØRAAS, SYNNE HANSEN OG GURO SØRLI

NM I SPEIDING 2016

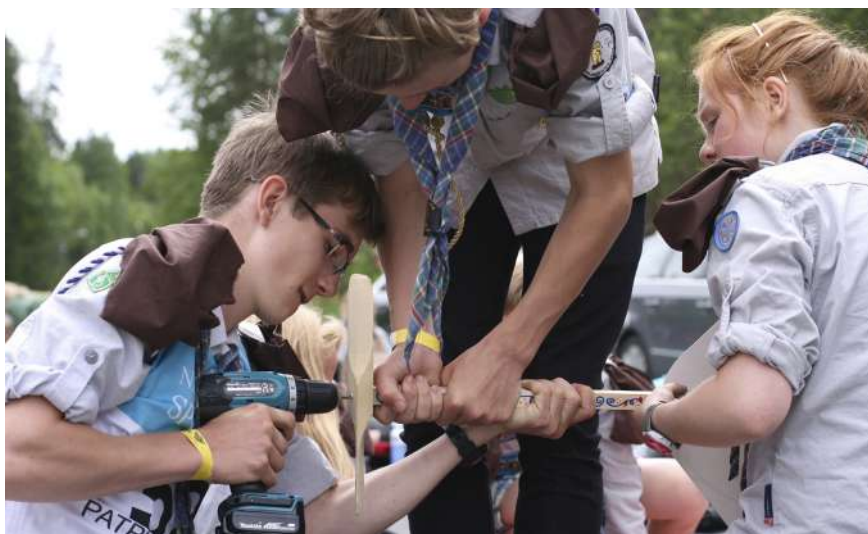
– Det kiler sånn i beina at vi ikke kan stå stille – endelig! Patruljen Ulv fra 5. Hamar KFUK-KFUM-speidere jublet og smilte bredt da de ble kåret til norgesmestre i speiding 2016. Speidere mellom 10 og 16 år fra hele landet kan delta i NM i speiding, som handler om mye mer enn å vinne. Mange hundre speidere fra hele Norge hadde en kjempemorsom helg på Skogsborg i Røyken i juni. Her er noen bilder som den flinke pressestaben vår har tatt.

NM-FILMEN

Har du sett NM-filmen som Tomas, Guro, Trond Anders, Lars, Olav Christoffer og Kåre har laget?

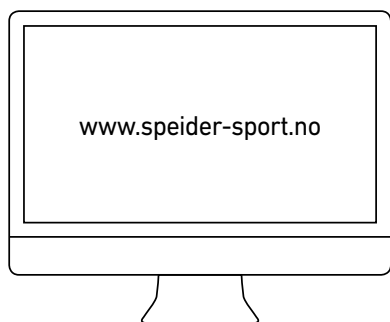
Sjekk nmispeiding.no/nyheter!

FORELDREINFORMASJON

NY I SPEIDEREN?

Er barnet ditt ny i speideren, og du er usikker på hva som trengs av utstyr? Snakk med lederen i den lokale speidergruppa di. Han/hun vil vite hva som kreves av utstyr der dere bor.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Den finner du på Internett, på www.speider-sport.no. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er www.speiding.no. Her finner du blant annet kontaktinformasjon til forbundskontoret og informasjon om medlemskap og forsikringer. Følg oss gjerne også på Facebook: www.facebook.com/speiderforbund

Mange grupper har også egne nettsider, spør lederen i speidergruppa di!

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. På denne siden har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER

- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereierdommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten er avhengig av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelsen. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig må du huske å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og med riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30 • E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Er du nysgjerrig, lurar du på hvordan ting fungerer, hvordan dyr og planter lever sammen? I denne utgaven av *Speideren* handler det mye om å være nysgjerrig. Vi har snakket med forskere som forteller hvordan du kan bli forsker og vi presenterer mange eksperimenter du kan gjøre selv.

